

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy o samorządzie województwa oraz niektórych innych ustaw, zwany dalej „projektem ustawy”, realizuje kamień milowy nr A43G dla reformy A3.1. „Kadry dla nowoczesnej gospodarki: poprawa dopasowania umiejętności i kwalifikacji do wymogów rynku pracy”, ujętej w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności, zwanym dalej „KPO”, przyjętym przez Radę Ministrów 30 kwietnia 2021 r. Zgodnie z założeniami KPO, kamień milowy A43G ma zostać zrealizowany do końca 2025 r.

KPO jest planem rozwojowym określającym cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie spowodowanym pandemią wywołaną wirusem SARS-CoV-2 oraz służące ich realizacji reformy i inwestycje. Realizacja KPO służy promowaniu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej przez zwiększenie odporności, gotowości na wypadek sytuacji kryzysowych, zdolności dostosowawczych i potencjału wzrostu gospodarczego, łagodzeniu społecznych i gospodarczych skutków kryzysu, wspieraniu zielonej transformacji, przyczynianiu się do realizacji unijnych celów w zakresie transformacji ekologicznej i cyfrowej.

Przedmiotem projektu ustawy jest m.in. określenie praw i obowiązków regionów w zakresie koordynacji polityki umiejętności oraz zapewnienia im narzędzi umożliwiających wpływ na ofertę edukacyjną dostępną na ich terytorium, przede wszystkim poprzez uregulowanie statusu prawnego Wojewódzkich Zespołów Koordynacji do spraw polityki umiejętności. Wojewódzkie Zespoły Koordynacji do spraw polityki umiejętności będą stanowić kluczowe narzędzie realizacji „Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030”, zwanej dalej „ZSU”, w ujęciu terytorialnym. ZSU wyznacza kierunki interwencji państwa w zakresie rozwoju i wykorzystania umiejętności na rzecz budowania wysokiej jakości życia. Zgodnie z ZSU, umiejętności mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju osobistego, społecznego i gospodarczego, dlatego też skuteczne rozwijanie i wykorzystywanie umiejętności podstawowych, przekrojowych i zawodowych powinno przyczyniać się do dobrobytu gospodarczego i spójności społecznej Polski. Rozwojowi umiejętności zawodowych rozumianych jako zdolność wykorzystania wiedzy z określonej branży lub dziedziny oraz nabytych sprawności do wykonywania określonych i specyficznych dla danej profesji działań powinno towarzyszyć kształtowanie umiejętności podstawowych, takich jak m.in. rozumienie zmian powodowanych

przez działalność ludzką oraz umiejętności przekrojowych, w tym odpowiedzialnego korzystania z technologii cyfrowych do celów uczenia się, pracy i udziału w społeczeństwie.

Dla osiągnięcia celów ZSU konieczne jest zapewnienie komplementarności i synergii działań podejmowanych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, a także zapewnienie, że rozwój umiejętności będzie miał charakter równomierny w ujęciu terytorialnym. Aspekt regionalny ZSU był bardzo istotnym przedmiotem debaty publicznej na etapie tworzenia tego dokumentu. Raport „OECD Skills Strategy Poland” opracowany w 2019 r. zawiera rekomendacje dotyczące tworzenia mechanizmów koordynacji polityki umiejętności na poziomie regionalnym, w tym wzmocnienia roli samorządu województwa w tym obszarze, a także utworzenia na poziomie województwa gremium dedykowanego koordynacji tej polityki. Spotkania z udziałem ekspertów OECD i przedstawicieli samorządów województw poprzedzające publikację tego raportu stały się impulsem dla pogłębionego dialogu dotyczącego wdrażania ZSU między resortem edukacji i Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji a samorządami województw, prowadzonego w ramach projektów współfinansowanych z programów PO WER oraz FERS od roku 2020 do chwili obecnej. Efektem tego dialogu było wypracowanie regionalnych mechanizmów koordynacji polityki umiejętności oraz zaplanowanie i uruchomienie w ramach KPO przedsięwzięcia „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych w ramach inwestycji A3.1.1 pn. „Wsparcie rozwoju nowoczesnego szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie”. Warunkiem przystąpienia województw do tego przedsięwzięcia było powołanie Wojewódzkich Zespołów Koordynacji do spraw polityki umiejętności. W ramach przedsięwzięcia ze środków KPO finansowana jest działalność tych zespołów oraz obsługujących je organizacyjnie i merytorycznie biur koordynacji, a także szereg inicjowanych przez nie działań o charakterze pilotażowym w obszarze wspierania polityki edukacyjnej regionu, doradztwa zawodowego oraz promocji kształcenia zawodowego i uczenia się przez całe życie.

Projekt ustawy został przygotowany z uwzględnieniem wniosków ze współpracy z regionami w ramach przygotowania i dotychczasowej realizacji inwestycji KPO A3.1.1 pn. „Wsparcie rozwoju nowoczesnego szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie” (w tej części inwestycji, która dotyczy koordynacji polityki umiejętności). W trakcie prac nad głównymi założeniami projektu przeprowadzono spotkania prekonsultacyjne z

przedstawicielami obecnie działających Wojewódzkich Zespołów Koordynacji do spraw polityki umiejętności, powołanych przez zarządy wszystkich województw jako element ww. inwestycji. Celem tego dialogu było zapewnienie zgodności proponowanych przepisów ustawy z rzeczywistymi potrzebami regionów oraz zapewnienie ich efektywnego udziału we wdrażaniu reformy, której kluczowym elementem jest realizacja kamienia milowego A43G.

Kluczowym założeniem ZSU jest stała potrzeba podejmowania działań na rzecz poprawy dopasowania oferty kształcenia i szkolenia zawodowego do zmieniających się dynamicznie potrzeb regionalnych i lokalnych rynków pracy, zwłaszcza w kontekście transformacji cyfrowej, zielonej oraz wdrażania nowoczesnych technologii w gospodarce. Realizacja ww. założeń będzie możliwa dzięki nadaniu nowych praw i obowiązków samorządowi województwa oraz uregulowaniu statusu prawnego Wojewódzkich Zespołów Koordynacji do spraw polityki umiejętności.

Projekt ustawy przewiduje następujące rozwiązania:

1. Zadania województwa w obszarze rozwoju umiejętności

Zgodnie z ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581), zwaną dalej „ustawą o samorządzie województwa”, samorząd województwa prowadzi politykę rozwoju województwa, na którą składa się m.in. tworzenie warunków rozwoju gospodarczego, w tym kreowanie rynku pracy oraz wspieranie i prowadzenie działań na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia obywateli. Niemniej, na gruncie obecnych przepisów brakuje stabilnych mechanizmów zapewniających spójną koordynację działań związanych z uczeniem się przez całe życie, obejmujących kształcenie zawodowe, szkolnictwo wyższe oraz edukację dorosłych. Przy samorządach wojewódzkich funkcjonują gremia zajmujące się zarządzaniem szkolnictwem branżowym, jednak ich działania ograniczają się głównie do wybranych szkół i placówek korzystających ze wsparcia Funduszy Europejskich w ramach Programów Regionalnych lub koncentrują się na integracji kształcenia ustawicznego.

Odpowiedzią na ww. wyzwanie jest art. 1 pkt 1 projektu ustawy (dotyczący dodawanego art. 10d w ustawie o samorządzie województwa), zgodnie z którym województwo ma za zadanie planować, koordynować, monitorować i ewaluować działania na rzecz rozwoju umiejętności mieszkańców województwa w dziedzinie uczenia się przez całe życie, w tym kształcenia i szkolenia zawodowego. Powyższa propozycja stanowi jednocześnie realizację elementu

kamienia milowego A43G KPO, zakładającego wprowadzenie obowiązków województw dotyczących polityki w zakresie umiejętności.

Natomiast przepis art. 1 pkt 2 lit. a projektu ustawy (dotyczący zmiany art. 11 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa) wprowadza obowiązek uwzględnienia, wśród celów strategii rozwoju województwa, rozwoju umiejętności mieszkańców i promowania idei uczenia się przez całe życie. Określenie tego celu, obok pięciu innych celów, jakie samorząd województwa ma uwzględnić w strategii rozwoju województwa, o których mowa w art. 11 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa, podkreśla kluczową rolę adekwatnych umiejętności mieszkańców i upowszechnienia idei uczenia się przez całe życie dla rozwoju społeczno-gospodarczego polskich regionów. Konsekwentnie, przepis lit. b tego punktu uzupełnia zakres prowadzonej przez województwo polityki rozwoju, o której mowa w art. 11 ust. 2 ustawy o samorządzie województwa, o rozwój umiejętności mieszkańców (obecnie, zgodnie z ww. art. 11 ust. 2 pkt 4 jest to tylko wspieranie i prowadzenie działań na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia obywateli, co nie jest tożsame z rozwojem umiejętności w różnorodnych formach, zgodnie z ideą uczenia się przez całe życie).

Aby odpowiednio umiejscowić rozwój umiejętności w kontekście polityk publicznych i realizujących je działań, niezbędne jest zdefiniowanie pojęcia polityki umiejętności. Z tego względu art. 2 pkt 1 ustawy wprowadza do katalogu definicji w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043) (dalej: „ustawa – Prawo oświatowe”) definicję polityki umiejętności jako zespołu wzajemnie powiązanych działań podejmowanych w celu zapewnienia rozwoju umiejętności dzieci, młodzieży i osób dorosłych, poprzez uczenie się w różnych formach i miejscach oraz na wszystkich etapach życia. Definicja ta jest spójna z definicją umiejętności przyjętą w ZSU i bazującą na międzynarodowych definicjach tego pojęcia stosowanych w oficjalnych dokumentach Unii Europejskiej i OECD. Nawiązuje ona również do definicji pojęcia polityki rozwoju ustanowionej w art. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198). W kontekście tak zdefiniowanej polityki umiejętności osadzone zostały nowe przepisy, wprowadzające dodatkowe mechanizmy realizacyjne w obszarze rozwoju umiejętności.

2. Wojewódzkie Zespoły Koordynacji do spraw polityki umiejętności

Projekt ustawy ma również na celu uregulowanie statusu prawnego Wojewódzkich Zespołów Koordynacji do spraw polityki umiejętności, zwanych dalej „WZK”, które obecnie funkcjonują

i będą funkcjonowały do dnia 30 czerwca 2026 r. na zasadach pilotażowych w ramach projektów realizowanych w zakresie inwestycji A3.1.1 „Wsparcie rozwoju nowoczesnego szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie” KPO, a które nie mają uregulowanego statusu prawnego w przepisach powszechnie obowiązujących, co powoduje ograniczoną skuteczność i trwałość podejmowanych przez nie działań.

Uregulowanie statusu prawnego WZK w ustawie o samorządzie województwa stanowi odpowiedź na rosnące wyzwania w zakresie integracji edukacji, rynku pracy i rozwoju kompetencji zawodowych w regionach oraz zapewnienia skutecznego dialogu społecznego z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i gospodarczych. W obliczu dynamicznych zmian społeczno-gospodarczych, które wpływają na potrzeby kwalifikacyjne rynku pracy, WZK będą doradzać zarządowi województwa w zakresie rozwoju umiejętności mieszkańców i promowania idei uczenia się przez całe życie oraz przedstawiać zarządowi województwa rekomendacje, dotyczące wdrażania polityk publicznych, obejmujących obszar uczenia się przez całe życie.

Inne gremia istniejące na poziomie województwa, takie jak wojewódzkie rady rynku pracy (dalej: „WRRP”), pełnią istotną rolę w opiniowaniu zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy, jednak ich kompetencje nie mają charakteru wiążącego, co ogranicza ich wpływ na kształtowanie oferty edukacyjnej. WZK będą natomiast w ramach swojej funkcji opiniodawczo-doradczej wydawały opinie i rekomendacje w zakresie dostosowania umiejętności i oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, które będą miały realne przełożenie na decyzje podejmowane przez jednostki systemu oświaty. Wprowadzenie nowego organu o zwiększonej sprawczości – względem WRRP – wspierającego województwo, pozwoli temu ostatniemu na efektywniejszą koordynację polityki edukacyjnej na poziomie regionalnym.

WZK, które będą działać przy zarządzie województwa jako organy opiniodawczo-doradcze, zostały uregulowane w nowo dodawanym rozdziale 3a ustawy o samorządzie województwa (art. 2 pkt 2 projektu ustawy). Zadania, jakie mają realizować WZK, wynikają z założeń, przyjętych w KPO i zapewniają wpływ WZK na:

- 1) dostosowanie, na poziomie województwa, ofert kształcenia i szkolenia zawodowego do potrzeb w zakresie umiejętności;
- 2) monitorowanie i ocenę regionalnej polityki umiejętności.

Istotny wpływ na zakres zadań WZK przewidzianych projektem ustawy miały prekonsultacje z przedstawicielami obecnie działających, pilotażowych WZK, powołanych przez zarządy wszystkich województw w ramach projektów realizowanych w zakresie inwestycji KPO A3.1.1 „Wsparcie rozwoju nowoczesnego szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie”.

Zgodnie z projektem ustawy do zadań WZK należy: przygotowywanie założeń i rekomendacji na potrzeby opracowania projektu strategii rozwoju województwa (lub aktualizacji tej strategii) oraz opiniowanie projektu strategii rozwoju województwa (lub aktualizacji tej strategii) w zakresie polityki umiejętności i promowania idei uczenia się przez całe życie, przedstawianie rekomendacji zarządowi województwa dotyczących wdrażania i realizacji polityki rozwoju województwa w zakresie rozwoju umiejętności mieszkańców i promowania idei uczenia się przez całe życie, przedstawianie rekomendacji zarządowi województwa dotyczących wdrażania polityk publicznych, o których mowa w rozdziale 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198), obejmujących obszar uczenia się przez całe życie, wydawanie opinii o zasadności lub o braku zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy, przedstawianie opinii w ramach corocznego opiniowania przez WRRP wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja, o której mowa w art. 348 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. z 2025 r. poz. 620), delegowanie przedstawicieli do rad branżowych centrów umiejętności, współpraca w zakresie rozwoju umiejętności mieszkańców z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491, z późn. zm.), a także innymi podmiotami działającymi w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego oraz uczenia się przez całe życie, a ponadto współpraca z WZK działającymi na terenie innych województw.

Warto wskazać, że zadanie WZK dotyczące przedstawiania rekomendacji zarządowi województwa w zakresie wdrażania polityk publicznych, o których mowa w rozdziale 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, będzie realizowane w ten sposób, że rekomendacje w tym zakresie zostaną przedstawione zarządowi województwa w formie spójnego dokumentu po raz pierwszy w terminie do dnia 30 listopada 2026 r., a następnie będą podlegały aktualizacji nie rzadziej niż co 5 lat. Dodatkowo rekomendacje i ich

aktualizacje będą przekazywane również do wiadomości ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania. Niniejsze rozwiązanie wynika z doświadczeń dotyczących sposobu działania obecnie funkcjonujących WZK w ramach projektów realizowanych w zakresie inwestycji A3.1.1 „Wsparcie rozwoju nowoczesnego szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie”, a także stanowi konsekwencję zobowiązań przyjętych przez Polskę w związku z realizacją kamienia milowego A43G KPO.

Kolejnym istotnym zadaniem WZK jest wydawanie opinii o zasadności lub o braku zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy. Opinia ta jest wydawana na wniosek dyrektora szkoły, złożony w terminie 14 dni od dnia otrzymania od WRRP opinii o braku zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy, o której mowa w art. 8 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Opinia WZK o zasadności lub o braku zasadności kształcenia w danym zawodzie będzie ostateczna i nie będzie przysługiwać od niej odwołanie. Oznacza to, że warunkiem uruchomienia kształcenia w danym zawodzie, o którym w art. 45 w ust. 11 w pkt 3, art. 68 ust. 7, art. 168 ust. 5a i w art. 178 w ust. 3 pkt 3 ustawy – *Prawo oświatowe*, będzie przedstawienie przez dyrektora szkoły opinii o zasadności kształcenia w danym zawodzie wydanej przez WRRP albo WZK. Brak posiadania takiej opinii jest równoznaczny z brakiem prawnej możliwości uruchomienia ww. kształcenia. Jest to zatem zasadnicza zmiana względem obecnego stanu formalno-prawnego. Rozwiązanie to wskazuje na istotną rolę WZK w dostosowywaniu oferty kształcenia i szkolenia zawodowego zgodnie ze zdiagnozowanym zapotrzebowaniem na umiejętności w danym województwie.

WZK będą także mieć wpływ na kształt wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja ze środków Funduszu pracy. Na gruncie obecnych przepisów ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia (art. 32 ust. 1 pkt 23) do zadań samorządu województwa w zakresie aktywności zawodowej, wspierania zatrudnienia oraz rynku pracy należy coroczne określanie i ogłaszanie w wojewódzkim dzienniku urzędowym, w terminie do dnia 30 kwietnia, po zasięgnięciu opinii WRRP, wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja, przy uwzględnieniu zapotrzebowania na zawody na rynku pracy określonego w szczególności w prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy ogłoszonej w obwieszczeniu, o którym mowa w art. 46b ustawy – *Prawo oświatowe*. Projekt

ustawy wskazuje jako jedno z zadań WZK przedstawianie opinii w ramach corocznego opiniowania przez WRRP wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana ww. refundacja, a art. 3 pkt 1 lit. c ustawy wprowadza nowy ustęp 3a do art. 8 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia, który zobowiązuje WRRP, by podczas wydawania opinii o ww. wykazie uwzględniła opinię WZK. Taka konstrukcja prawna oznacza, że corocznie określany przez samorząd województwa i ogłaszany w wojewódzkim dzienniku urzędowym, na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 23 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia, wykaz zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja, będzie uwzględniał opinię WZK, a więc będzie efektem szerszego niż dotąd procesu opiniowania z udziałem większej liczby zróżnicowanych interesariuszy.

Ponadto, nowo dodawany rozdział 3a ustawy o samorządzie województwa (art. 1 pkt 3 projektu ustawy), określa m.in. główne zasady dotyczące trybu pracy WZK, składu WZK, trybu powoływania członków, długość kadencji WZK oraz finansowanie WZK. Proponowany skład WZK przewidziany dodawanym art. 46c ustawy o samorządzie województwa ma zagwarantować, że wśród jego członków znajdą się przedstawiciele wszystkich znaczących instytucji, mających wpływ (na poziomie województwa) na rozwój umiejętności mieszkańców województwa w dziedzinie uczenia się przez całe życie, w tym kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym przedstawiciele instytucji delegujących członków do składu pilotażowych WZK, działających w ramach inwestycji A3.1.1. KPO (co ma na celu wykorzystanie efektów tej inwestycji, tj. zbudowanego potencjału WZK i dobrych praktyk funkcjonowania WZK).

Na funkcjonowanie i realizację zadań WZK, w tym na funkcjonowanie biura koordynacji WZK, każde województwo otrzyma dotację celową z rezerwy celowej budżetu państwa (nowo dodawany art. 46h ustawy o samorządzie województwa). Dotacji udzielać będzie właściwy wojewoda. Gwarancja finansowania pozwala na długofalowe planowanie działań WZK, co zapewni sprawne realizowanie jego zadań. Stała dotacja celowa oznacza również, że województwa nie będą musiały ponosić dodatkowych kosztów związanych z utrzymaniem WZK, co zwiększa efektywność i minimalizuje obciążenia dla samorządów, nie ograniczając jednocześnie możliwości dodatkowego finansowania realizacji działań WZK na poziomie wojewódzkim, ze środków krajowych lub europejskich. Nowy art. 46h ust. 2 ustawy o samorządzie województwa określa kwoty przewidziane na finansowanie działalności WZK w danym województwie w ujęciu rocznym (art. 12 projektu ustawy określa natomiast o

maksymalne limity wydatków budżetu państwa przeznaczonych na wykonywanie zadań WZK wynikających z projektu ustawy). Zostały one oszacowane na podstawie kosztów funkcjonowania WZK w formie pilotażowej, w ramach inwestycji KPO. W związku ze znacznym zróżnicowaniem wartości wydatkowanych w zależności od specyfiki województwa kwoty dotacji wyznaczono w sposób następujący: przyjęto jako kwotę stałą kwotę 480 000 zł – jest to 75% z kwoty 630 000 zł będącej minimalnym kosztem przewidzianym na prowadzenie biura WZK zgodnie z planem finansowym projektów w inwestycji A.3.1.1 (przyjęto jako punkt odniesienia koszt przewidziany w planie finansowym a nie kwotę faktycznych wydatków, z uwagi na wstępny okres realizacji projektów i możliwe odchylenia w tym okresie od kosztów funkcjonowania już uruchomionego biura - co będzie przedmiotem finansowania na podstawie ustawy począwszy od 1 lipca 2026 r.; 75% kwoty wynika także z powyższej przesłanki – część kosztów początkowych została już bowiem poniesiona). Kwota zróżnicowana, uwzględniająca liczbę mieszkańców województwa i właściwych placówek edukacyjnych w danym województwie jest wyliczona poprzez iloczyn wartości referencyjnej 500 000 zł (jest to średnia kwota faktycznych wydatków ponoszonych w województwie w okresie 1 stycznia 2024 r. – 30 czerwca 2025 r. na funkcjonowanie WZK (w tym koszty posiedzeń, koszty delegacji, koszty zlecania materiałów i ekspertyz) w ramach ww. inwestycji A3.1.1. KPO oraz wskaźnika będącego sumą wyrażonego procentowo udziału populacji województwa w ogóle populacji Polski i wyrażonego procentowo udziału liczby szkół branżowych i techników działających w województwie w liczbie tych szkół w całym kraju (wartości te bezpośrednio wpływają na skalę działań danego WZK w kontekście zdefiniowanych w ustawie zadań).

Dotacja celowa będzie udzielana samorządowi województwa w dwóch transzach (za wyjątkiem pierwszego roku obowiązywania ustawy, kiedy to dotacja zostanie udzielona w jednej transzy, z uwagi na udzielenie jej nie wcześniej niż 1 lipca 2026 r. (o czym stanowi art. 8). Rozwiązanie to wynika z potrzeby zapewnienia mechanizmu korygującego, o którym mowa w art. 12.

3. Pozostałe zmiany przewidziane w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe

W konsekwencji dodania nowego rozdziału 3a do ustawy o samorządzie województwa zmianie ulegają także wybrane przepisy ustawy – *Prawo oświatowe*.

Zmianie ulegają przepisy dotyczące konieczności uzyskania opinii o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy. Mianowicie zgodnie z rozwiązaniami przewidzianymi w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (art. 3 projektu ustawy) dotyczącymi wydawania przez WRRP opinii o braku zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy, a także przepisów nowego rozdziału 4a

dotyczących m.in. możliwości odwołania się przez dyrektora szkoły do WZK w drodze złożenia wniosku o wyrażenie opinii o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy w terminie 14 dni od dnia otrzymania od WRRP opinii o braku zasadności kształcenia w danym zawodzie, zmianie ulegają przepisy dotyczące konieczności przedstawienia opinii o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy, tj. w przypadku:

- 1) wniosku o wyrażenie zgody na prowadzenie eksperymentu pedagogicznego w szkole lub placówce (art. 45 ust. 11 ww. ustawy);
- 2) ustalania zawodów, w których ma być prowadzone kształcenie zawodowe (art. 68 ust. 7–7b ww. ustawy);
- 3) zgłoszenia (szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe) do ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego obowiązana do prowadzenia odpowiedniego typu publicznych szkół i placówek (art. 168 ust. 5a ww. ustawy);
- 4) wniosku o uznanie szkoły za eksperymentalną (art. 178 ust. 3 ww. ustawy).

WZK jako organy opiniodawczo-doradcze będą pełnić istotną rolę w monitorowaniu zapotrzebowania na kompetencje w poszczególnych branżach oraz rekomendowaniu niezbędnych działań edukacyjnych na poziomie regionalnym. Formułowane przez WZK ww. opinie pozwolą zatem na skuteczniejsze prognozowanie trendów na rynku pracy i będą stanowiły istotny wpływ na ofertę kształcenia zawodowego w danym województwie.

W związku z powyższym zmiana w zakresie art. 68 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (art. 2 pkt 2 projektu ustawy) jest bardzo istotna dla lepszego dostosowania umiejętności zawodowych do realnych wymagań rynku pracy i gospodarki. WRRP nadal będzie odgrywać ważną rolę w procesie (tj. wydawać opinię o zasadności lub o braku zasadności kształcenia w danym zawodzie), ale wydawanie opinii – na wniosek dyrektora szkoły – przez WZK zapewni bardziej kompleksowe podejście w przypadkach budzących wątpliwości (np. czy kształcenie w danym zawodzie powinno się odbywać w danej szkole czy też województwie), czyli będzie stanowiło ostateczne potwierdzenie zasadności bądź braku zasadności kształcenia w danym zawodzie. Uruchomienie kształcenia w danym zawodzie będzie możliwe jedynie w przypadku przedstawienia opinii o zasadności kształcenia w danym zawodzie, wydanej przez wojewódzką radę rynku pracy albo przez WZK, co zgodnie z KPO zapewni realny wpływ WZK na kształt oferty kształcenia i szkolenia zawodowego w województwie.

Projekt zawiera ponadto zmianę o charakterze porządkującym w zakresie art. 46b ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (art. 2 pkt 3 projektu ustawy). Przepis wskazuje, jako

jedno ze źródeł danych do ustalania prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy, informacje przekazywane przez branżowe centra umiejętności, na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 117 ust. 5 tejże ustawy.

4. Zmiany przewidziane w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia

Wprowadzenie WZK wymaga także zmiany wybranych przepisów ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia.

Zmiany w zakresie funkcjonowania WRRP polegają na dodaniu, że WRRP obok wydawania opinii o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy będą wydawać także opinie o braku zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy. Stanowi to konsekwencję ustanowienia WZK jako organu odwoławczego w stosunku do wydawanych opinii przez wojewódzkie rady rynku pracy. W przypadku, gdy WRRP wyda opinię o braku zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy, dyrektorzy szkół prowadzących kształcenie zawodowe będą mogli złożyć wniosek do WZK o wydanie stosownej opinii w tym zakresie.

Dodatkowo dotychczasowe zadanie wojewódzkich rad rynku pracy dotyczące corocznego opiniowania wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja, o której mowa w art. 348 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia zostało zmienione w ten sposób, że WRRP wydając opinię dotyczącą ww. wykazu jest zobowiązana uwzględnić opinię WZK (zmianę tę wprowadza nowy ustęp 3a do art. 8 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia) Propozycja powyższego rozwiązania wynika z przeprowadzonych prekonsultacji, w ramach których zgłoszono potrzebę zmian w powyższym zakresie.

5. Przepisy dostosowujące i przejściowe oraz wejście w życie ustawy.

Zgodnie z art. 4 projektu ustawy sejmiki województw mają obowiązek dostosowania uchwały określającej strategię rozwoju województwa do zmian wprowadzonych niniejszą ustawą podczas pierwszej aktualizacji strategii rozwoju województwa wszczętej od dnia wejścia w życie ustawy. Regulacja ta stanowi konsekwencję zmian wprowadzanych projektem ustawy do przepisu art. 11 ustawy o samorządzie województwa (wprowadzenie obowiązku

uwzględnienia, wśród celów strategii rozwoju województwa, rozwoju umiejętności mieszkańców i promowania idei uczenia się przez całe życie).

Przepisy art. 5 i art. 6 projektu ustawy regulują sytuację dotychczasowych WZK funkcjonujących w ramach projektów realizowanych w zakresie w inwestycji A3.1.1 „Wsparcie rozwoju nowoczesnego szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie”, które będą działać do dnia 30 czerwca 2026 r. Z kolei przepisy art. 7 i 8 projektu ustawy regulują sytuację nowych WZK, określając do kiedy ma być powołany pierwszy skład WZK, kiedy ma być przyjęty pierwszy regulamin oraz kiedy zostanie im przyznane pierwsze finansowanie. I tak powołanie pierwszego składu nowego WZK w oparciu o zmienione przepisy ustawy o samorządzie województwa musi nastąpić do dnia 1 lipca 2026 r., natomiast ustanowienie pierwszego regulaminu WZK ma nastąpić w terminie 30 dni od daty powołania pierwszego składu WZK. Natomiast dotacja dla WZK w roku 2026 będzie przekazywana w terminie 30 dni od dnia poinformowania właściwego wojewody o powołaniu członków WZK, jednak nie wcześniej niż przed dniem 1 lipca 2026 r.

Przyjęte rozwiązania, w tym określone terminy przewidziane w art. 5–8 projektu ustawy mają na celu uniknięcie funkcjonowania jednocześnie w danym województwie dwóch WZK, tj. dotychczasowych WZK funkcjonujących w ramach projektów realizowanych w zakresie inwestycji A3.1.1 „Wsparcie rozwoju nowoczesnego szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie”, oraz nowych WZK, które będą powstawały w oparciu o projektowane rozwiązania.

Natomiast przepis art. 9 projektu ustawy przewiduje, że:

- 1) do dnia 1 lipca 2026 r. wojewódzkie rady rynku pracy będą wydawać opinie o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy zgodnie z przepisami dotychczasowymi;
- 2) wydane przed dniem 1 lipca 2026 r. opinie o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy wydane przez wojewódzkie rady rynku pracy pozostają w mocy;
- 3) do dnia 1 lipca 2026 r.:
 - a) wnioski o wydanie opinii o zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy,

- b) wnioski o wyrażenie zgody na prowadzenie eksperymentu pedagogicznego w szkole lub placówce, o których mowa w 45 ust. 9 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe,
- c) wnioski o uznanie szkoły za eksperymentalną, o których mowa w art. 178 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe,
- d) zgłoszenia szkół do ewidencji, o której mowa w art. 168 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe

– są składane i rozpatrywane zgodnie z przepisami dotychczasowymi, co oznacza, że przed dniem 1 lipca 2026 r. dyrektorzy szkół nie będą mieć możliwości odwołania się do WZK, z tym że jeśli ww. wnioski i zgłoszenia zostaną złożone przed dniem 1 lipca 2026 r., ale nierozpatrzone przed dniem 1 lipca 2026 r. (czyli kiedy będą już obowiązywać nowe przepisy, w tym będą funkcjonować WZK) a wojewódzka rada rynku pracy wyda po dniu 1 lipca 2026 r. opinię o braku zasadności kształcenia w danym zawodzie zgodnie z potrzebami rynku pracy, to dyrektor szkoły będzie mógł wystąpić do WZK o wydanie opinii o zasadności kształcenia w danym zawodzie.

Powyższe rozwiązania mają zapewnić płynność zadań realizowanych przez wojewódzkie rady rynku pracy oraz umożliwić przygotowanie się wojewódzkich rad rynku pracy do realizowania zmienionych zadań.

Przepis art. 10 projektu ustawy nakłada obowiązek na branżowe centra umiejętności na dostosowanie do dnia 30 września 2026 r. swoich statutów w zakresie zmian dotyczących składu osobowego rady. Zmiana będzie polegać na zastąpieniu dotychczasowego przedstawiciela wojewódzkiej rady rynku pracy w radzie branżowego centrum umiejętności – przedstawicielem WZK. Jednocześnie wskazano, że do dnia 31 października 2026 r. rady branżowych centrów umiejętności mogą funkcjonować w dotychczasowym składzie, tj. z przedstawicielem wojewódzkiej rady rynku pracy.

Natomiast art. 11 projektu ustawy wskazuje, że w 2026 r. przy określaniu wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja, o której mowa w art. 348 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia będzie wzięta pod uwagę opinia WRRP na zasadach dotychczasowych.

Art. 12 określa roczne limity wydatków budżetu państwa przeznaczonych na funkcjonowanie i realizację zadań WZK do roku 2035 oraz mechanizm korygujący, który znajdzie zastosowanie

w przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków.

Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2026 r. Warto wskazać, że określony termin wejścia w życie projektowanej ustawy wynika z harmonogramu realizacji KPO, przy czym wymogiem KPO jest również przedłożenie do końca 2025 r. opublikowanej ustawy, która będzie regulować rozwiązania przewidziane kamieniem milowym A43G. Przepisy przejściowe wskazują, że nowe rozwiązania przewidziane projektem ustawy będą miały zastosowanie od dnia 1 lipca 2026 r. jednocześnie wskazując, że WZK powołane na podstawie przepisów ustawowych będą funkcjonować od dnia 1 lipca 2026 r. Natomiast dotychczasowe WZK funkcjonujące w ramach projektów realizowanych w zakresie inwestycji A3.1.1 „Wsparcie rozwoju nowoczesnego szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie” będą działać do dnia 30 czerwca 2026 r. W związku z powyższym termin wejścia w życie przepisów umożliwiających powołanie nowych WZK zbiega się z datą zakończenia ww. inwestycji A3.1.1 (określoną w KPO na 30 czerwca 2026 r.), czyli z terminem funkcjonowania dotychczasowych WZK działających w ramach inwestycji A3.1.1., a także końcem okresu kwalifikowalności środków w ramach tej inwestycji wskazanym w regulaminach naboru (począwszy od wersji z 8 lutego 2023 r.). Należy również zauważyć, że w dokumentach KPO nie ma przyjętej definicji trwałości inwestycji, co sprawia, że zaproponowany w projekcie mechanizm przejścia WZK z funkcjonowania w ramach KPO na grunt ustawy jest jedynym rozwiązaniem gwarantującym ciągłość działań koordynacyjnych w obszarze polityki umiejętności na poziomie regionalnym.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie będzie podlegał procedurze notyfikacji aktów prawnych określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806 oraz z 2025 r. poz. 408).

Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).

Odnosząc się do § 12 pkt 1 w związku z § 132 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) należy stwierdzić, że projekt ustawy uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.